

— Az 1400 koronára nem tartok igényt, mert mindenem, amim van, a mi jószágos császárunk uralkodása alatt szereztem. Most, a mikor neki szüksége van erre a holmira, szívesen adom oda neki.

Az eset úgy a sorozó bizottságra, mint a jelenlevő nagyszámú közönségre mélységes benyomást gyakorolt.

#### — Amire a németek nem számítottak.

A tennerbergi csata után tudvalevőleg a németek rengeteg orosz ejtettek foglyul. Nagy gondot okozott ezeknek az elszállítása és bizony megtörtént, hogy néhány orosz tisztet negyedik osztályú kocsiába vagoníroztak be. Ezek méltatlankodva panasszal fordultak a foglyok elszállítást intéző tiszthez, aki erre nagy udvariassággal, de röviden ezt adta válaszul:

*Bocsássanak meg uraim, de arra igazán nem számítottunk, hogy önök ilyen tömegesen óhajtják igénybe venni vasutainkat.*

#### — A család egyetlen férfitagja. A

kistarcsai vaggongyár főmérnökéhez a ma nap egy tíz éves fiú ezzel állított be: Az apám itt dolgozott és keresetéből eltartotta az édes anyámat, három nővéremet és engem. Mivel azonban neki is be kellett a múlt héten venni a családját, én vagyok most családjuk egyetlen férfitagja. Tessék most nekem valami foglalkozást adni itt a gyárban, mert most én rámltam családunk fentartására a kötelessége. A jószívű főmérnök eleget tett a derék fiú kívánságának és hét koronára hetibérrel mindjárt alkalmazta is a gyárban.

#### — Hadbavonult levele a tanárjának.

A szegedi állami főgimnáziumba levél érkezett. Egyik volt diák ír a tanárjának, egy délvidéki magyar-szlovák fiú, aki izzó hazaszeretettel a szívében ment a csatába és most sebesülten fekszik. A levél így hangzik:

Mélyen tisztelt szeretett Professzorom! Sötét felhők borultak az Öntől szeretni és

érte halni megtanult drága hazánk egére, a mely szomorúan borongó időben sokat gondolok Önre, kellemesen szellemi tanításaira, amelyekből életfelfogásom, világnézetem, korrektségem, logikám stb. merítettem. Késői órákban a harmezőn és most a kórházban elgondolkozom tanításaim és igyekszem az Öntől megtanult objektivitással kirajzolni az utat a szebb jövő felé, de gyöngé agyam csak „Deus ex machinával” képes erre. Most óhajtanék egy röpke bepillantást az Ön gondolatainak légkörébe! Legyen büszke tanítványaira! Folytassa áldásos hazafias tanításait! Ezt kéri leghálásabb tanítványa: *Roster János.*

— A német diákok. A németek hősi küzdelméből ugyancsak kiveszik a részüket a német diákok is. Így mikor a napokban megnyílt az *ellwangen* (Württemberg) gimnázium, a legfelsőbb osztályba egyetlenegy diák sem iratkozott be, mert mindannyian önkéntesen léptek be a hadseregbe s együttesen harcolnak a franciák ellen. Mit szólnak ehhez, magyar diákok?!

#### — Darabáru forgalom felvétele Szegeden.

A Máv. szegedi állomásain október 1-én megnyílik a teher darabáru felvétele s ez alkalmából a szegedi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltség figyelmét a következőkre hívja fel: A forgalmat, amint ezt a viszonyok megengedik, telhető jóakarattal kívánja a vasut lebonyolítani, a szállítást azonban csak *feltelesen vállalhatja el.* Az állomások az árukat megőrzésre veszik át addig az időpontig, amíg mód kínálkozik az elszállításra. A feleknek beleegyezést kell adniok abba, hogy szükség esetén küldeményeik nyitott kocsikban kerülnek továbbításra s ezért a csomagolásra különös gond fordítandó, mert enélkül a vasut az árukat át sem veszi. Az üzletvezetőség az esetleges torlódások elkerülése végett megengedni szándékozik, hogy teheráru feladása már reggel 6 órakor megkezd-

hető legyen, viszont délután 4 órán túl feladás nem eszközölhető, hogy így az elszállítási körüli kezelés idejekorán elvégezhető s a raktárak töltsufolása elkerülhető legyen. A kamara ezúton is fölkéri a kereskedelmi és ipari érdekeltséget, hogy legyen segítségére az üzletvezetőség előzékeny igyekezetének a forgalomtorlódás elkerülése körül. Kíváncsinos volna, ha a feladásokat a cégek arányosan elosztva, lehetőleg a délelőtti órákban eszközölnék, mert különben ki lehetnének téve annak, hogy a forgalmat esetleg időlegesen be kell szüntetni, amint ez másutt már több helyen megesett.

#### — Tüzérségi lövőgyakorlatok. A sze-

gedi m. kir. I. honvéd lovas tüzérsztály október 1-én a Szeged—Sándorfalva—Szatymaz vasútállomási ut és Kistelek szegedi műuton belül eső területen reggel 6 órától délután 3 óráig éles lövőgyakorlatot tart. A használandó lőtér területére vezető utak a nevezett napon 4 óra reggeltől kezdve katonai örök által lesznek elzárva. Az örök utasításainak mindenki köteles megfelelni, különben a katonai kincstár semmiféle felelősséget nem vállal. A szeged-kisteleki műut és a szeged-sándorfalvi műut szabadon használható közlekedésre. A lövés napján hajnali 4 órától délután 3 óráig az elzárt lőtérre belépni tilos. Szigorúan tilos a lövőgyakorlatok után esetleg feltált egész lövedéket vagy lövedék részeket felszedni vagy egyáltalában hozzányulni, mert ebből halálos szerencsétlenség támadhat: aki ilyen lövedéket feltalál, azt a helyén hagyja, a helyet megjelözi és róla az I. honvéd lovas tüzérsztály pótúteg parancsnokságának (Szeged) új köztisztasági telepen jelentést tesz. A lövés által esetleg okozott nagyobb károk a pótúteg parancsnokságnak jelentendők be és bizottsági megállapítás után megtérítetnek. *M. kir. I. honvéd-lovas tüzérsztály parancsnoksága.*

#### — Aranyat - vasért. Az Augusztá-alap

gyors segély vasgyűrűit legutóbb a következők váltották ki dr. Arany Károlynénál (D.

## A „szeretett zsidók.”

A krakói „Cas“-ban írja egy Oroszlengyelországból érkező utas a következőket:

Oroszlengyelország kisvárosaiban fedhetetlen, néha tragikomikus, néha véres jelenetek játszódnak le mostanában. A kozákok, akik ismét bevonultak a lengyel falvakba és városokba, a maguk módja szerint garázdálkodnak ott.

Radomban, a vendéglőben ülve, láttam, hogy egy csapat kozák vágat át a városon. A kozákok mögött egy tömeg ember sietett. A tömeg között három zsidót vezetnek, egyik ünnepi selyemkafánban, a másik kettő éjjeli öltözetben. Mindhárom halvány, rémült, rimánkodó. Hitsorsosaik tömege sirva vette őket körül.

— Mi történt? — kérdeztem kíváncsian.

— Mind a három zsidót fölakasztják, — válaszolt valaki röviden. Mind a zsidókat összeterelték, hogy a kivégzést nézzék végig.

— Hát mi a bűnük?

Senki sem tudott határozott választ adni. Valószínűleg valami szolgálatot tett a három szegény zsidó a porosz katonaságnak. Kisvártatva végre volt hajtva a kivégzés. Mint egy birkanyáját, úgy hajtották vissza a kozákok városukba a jajveszékelő radomi zsidókat.

Utasarkon egy zsidóasszony gyümölcsöt és cukrot árult.

Körtét veszek nála. Két kozák bukkan föl mellettém. Vállukon a fegyver, kezükben a lovaglóostor, a „nagajka”. A kozákok megtöltik zsebüket a gyümölccsel. Amikor a feneketlen zsebekben már nincs hely, a legnagyobb nyugalommal eltávoznak.

A szegény zsidóasszony, félénken megjegyzi:

— Egy csomó körte hat kopek.

— Hat kopek? Jól van!

Egy rugással föllöki a kozák a kosarat, amelyben körte és szilva volt, másik rugással a sütemény kerül az utcára. A másik kozák követi társa példáját.

— Itt a hat kopeked!

A hivatalban utlevelet állítanak ki Varsó felé. A nyomtadványokat egy kozák tölti ki. A másik szobában várakoznak az utlevélkérők, csaknem valamennyien zsidó kereskedők. Mielőtt a parancsnokló kozák színe előtt megjelenhetnének, egy fiatal, alig husz éves, izmos kozák sorba állítja őket és mind-egyikhez ezt a rövid fölcsólitást intézi:

— Ide a pénzt!

A kozák kezében kisebb ezüst pénzek, gyakran egész rubelek tűnnek el. Mindegyiknél azt a megjegyzést teszi, hogy ez a pénz nagyon kevés.

— Aki utazni akar, fizessen. Gsefteket akartok csinálni, akkor hadd keressenek testvéreink is!

És ujra kezdi a pénzszedést. Megint cseng a pénz kisebb és nagyobb darabokban. Ekkor fölnyílik az ajtó, de nem az, amely a parancsnok szobájába vezet, hanem egy másik szobába. A fiatal kozák megragadja a legközelebb álló zsidót, belöki a szobába — körülbelül husz kereskedő röpül így a kozákok karjai közé, akik az ajtó mögül már lesték őket.

— Most majd kaptok valamit! Várjatok csak!

És suhog a nagajka, irtózatoss ordítás hangzik föl, amelyet csak a gyorsan becsukott ajtók tompítanak. A fiatal kozák komoran tekint a várószobában maradt zsidókra és megint rákezdi:

— Ide a pénzt!

Az előbbi pillanatban lejátszódott jelenet nem téveszti célját. A kozák most sokkal gazdagabb adót harácsol össze. De a parancsnok elé csak kevesen jutnak azok, akik fiatal kozák tetszését megnyerték. A többi zsidót ki-

kergették az udvarra. És ezek még nagyon szerencsések, hogy nem küldték őket a jobb ajtó mögé, ahol a beszédett sarcot ostorcsapásokkal nyugtatják.

Megyünk kifelé a városból. Valóságos csoda, hogy egyáltalán kocsit kaptunk. Egy szürke ló, amelynek oldalbordáit meg lehet számolni, busan húzza a kocsit. Hét rubelt kellett előre fizetnünk, hogy a fuvaros, egy fiatal zsidó, elinduljon velem. Mind a ketőnknek volt utlevelünk, utközben néhány kozákőrtjárat megvizsgálta iratainkat és rendben találta. Így haladtunk át néhány falun. S már láttam annak a falunak első házait, meddig a fuvarost föl fogadtam s ahonnan ő Radomba visszatért volna.

Ekkor egy bokorból hangos kiáltást hallunk:

— Megállj!

Megállunk. Néhány kozák áll előttünk.

— Ide az utlevelekkel!

Fölmutatjuk.

— Ön lengyel?

— Igen!

— Te meg zsidó vagy?

— Igen!

A parancsnok hozzám fordul.

— Azonnal szálljon le a kocsiról, az ut többi részét gyalog teszi meg.

Iparkodom a kozákokat fölvilágosítani, hogy én már kifizettem a kocsit és kénytelen volnék nehéz utitáskámat magam vinni. Kérem engedje meg, hogy a faluig mehessek.

— Ön gyalog fog menni, mondtam már!

Hangja oly határozott volt, hogy leszálltam a kocsiról és utitáskámat kezembe vettem.

— Mars tovább! — biztat a parancsnok.

— Itt nincs semmi keresni valója!

Indulok a falu felé. Mögöttem két lövés dördül. A fiatal zsidó ott fekszik szürke lóva mellett.

A kozák őrtjárat tovább haladt.